

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 25Co/24/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8618200893
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8618200893.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžová 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: T. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. D. XXX/XX, XXX XX H., o zaplatenie 1.167,11 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník, č.k. 7Csp/43/2018-69 zo dňa 12.11.2018 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok vo výroku II. a III.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol:
„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi istinu 1 167,11 eura, úrok vo výške 73,39 eura, úrok z omeškania vo výške 1,12 eura a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne sumy 1 167,11 eura od 24.4.2018 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.
III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.“
1.1. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 1 500,- Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v 84 anuitných splátkach vo výške 31,72 Eur od 20.07.2015 do 20.06.2022 pri úrokovej sadzbe 17,9 % ročne, RPMN vo výške 21,05 % a priemernej RPMN ku dňu podpisu zmluvy vo výške 20,11 %. Žalovaná vrátila žalobcovi doposiaľ z poskytnutého úveru sumu 332,89 Eur.
1.2. Keďže z podstatných častí úverovej zmluvy súd prvej inštancie nezistil neprijateľnosť zmluvných podmienok, z ktorých by žalobca v tomto konaní uplatňoval svoje nároky, preto zaviazal žalovanú na zaplatenie zostatku istiny vo výške 1.167,11 Eur spolu so zákonným úrokom z omeškania 5 % ročne od zosplatenia, teda od 24.04.2018 do zaplatenia, ďalej priznal žalobcovi dohodnutý úrok do predčasného zosplatenia vo výške 73,39 Eur a úrok z omeškania do zosplatenia vo výške 1,12 Eur.
1.3. Za nedôvodnú považoval súd žalobu v časti uplatnených zmluvných úrokov vo výške 17,90 % ročne z dlžnej istiny od 24.04.2018 do zaplatenia a v časti úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov vo výške 73,39 Eur od 24.04.2018 do zaplatenia, preto súd v tejto časti žalobu zamietol.
1.4. Ďalej uviedol, že žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 23.04.2018, preto súd zamietol žalobu v časti uplatňovaného zmluvného úroku po tomto dátume.
1.5. Ďalej súd zamietol žalobu v časti úrokov z omeškania z úrokov, teda v časti uplatňovaného príslušenstva z príslušenstva.
1.6. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, a to proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Žalobca rozsiahol a vyčerpávajúco uviedol, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, t.j. aj po predčasnom zosplatnení, pričom poukázal na judikatúru súdov SR. Navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil a žalobe vyhovel v plnom rozsahu, aby zaviazal žalovanú zaplatiť dlh v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň si uplatnil náhradu trov konania, ako aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplateného súdneho poplatku.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedali vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

5. Odvolací súd poukazuje na konštantnú aplikačnú prax Krajského súdu v Prešove, hlavne na rozsudok Krajského súdu v Prešove, ktorý by mal byť žalobcovi známy (sp. zn. 20Co/107/2017 zo dňa 27.03.2018) a rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2016 zo dňa 30.06.2016.

6. Žalobca sa dovoľáva nárokov za odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa.

7. Predčasne zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz.

8. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

9. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru.

10. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy.

11. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou.

12. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný

mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

13. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 23.04.2018, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 23.04.2018, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 07.05.2014, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22. 02. 2017 sp. zn. 5Co/407/2016.

14. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011, AZIS).

15. Ako už odvolací súd uviedol, niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úroku z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Navyiac sa takáto dohoda dostáva do rozporu aj s ustanovením § 3a N.n. 87/1995 Z.z..

16. K úrokom z omeškania z úrokov odvolací súd dopĺňa: Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníka príslušenstvo (úroky z omeškania) v prípade omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (dohodnutých zmluvných úrokov). Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú podľa ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, ktorou sa v zmysle tohto ustanovenia a v nadväznosti na definíciu záväzkového vzťahu v ust. § 488 Občianskeho zákonníka rozumie peňažné plnenie (istina), na ktorú má veriteľ právo podľa hlavného záväzkového vzťahu, ku ktorého zmene dochádza priamo zo zákona práve až omeškaním dlžníka. Úrokový záväzkový vzťah je vzťahom akcesorickým, jeho vznik je podmienený platným záväzkovým vzťahom hlavným. Splnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká aj akcesorický záväzok úrokový, pretrváva iba povinnosť uhradiť už splatné úroky. Tým, že dlžník včas nesplní úroky z istiny, sa dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením istiny. Ani Občiansky ani Obchodný zákonník pri tom nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (porov. rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24. marca 2004, sp. zn. 35 Odo 101/2002, publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 5/2006).

17. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku II. ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

18. Správnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok III. o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalovanej v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli a žalobca úspech nemal.

20. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).